

JUTRZNIA (44) *sb f*

sg *N* jutrzniã (6). ◊ *G* jutrzni(e)j (6). ◊ *A* jutrznią (16), jutrznię (1) *BielKron.* ◊ *I* jutrznią (2). ◊ *L* jutrzni (8), jutrzni(e)j (2); -i *PatKaz, RejFig, StryjWjaz, LatHar* (2); -i- : -(e)j *KrowObr* (1 : 1), *SkarŻyw* (2 : 1). ◊ *pl N* jutrzni(e) (1). ◊ *G* jutrzen (1). ◊ *A* jutrzni(e) (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Część. modlitw odmawianych lub śpiewanych przez duchownych, najczęściej w chórze, między północą a wschodem słońca; *preces ecclesiasticae nocturnae vel matutinae, officium matutinum Cn* (42) : *PatKaz III* 142; Tym pienim kazda iutrznia poczyna lie, a pobudza prorok ludzie ku nabożeńftwu. *WróbŻółt ff8v; RejRozpr A2 v; KrowObr* 160, 161; ZOlñierz ktory ná polu zãwždy w fłużbie bywał/ Iáko żyw w wielki piątek/ ná iutrzni nie bywał. *RejFig Dd6v, Dd6, Dd6v, Dd7v*; oni miecze poświęcãią w nocy po wigiliy Bożego Narodzenia/ niźli ná iutrznję zãdzwoniã *BielKron* 215v; *Prot Bv; StryjWjaz B*; ono w kościele zãkryftyan ogień krzełze/ gotuie ołtarz y inne rzeczy do iutrzniey *SkarŻyw* 332, 74, 161, 193, 308, 511 (12); *StryjKron* 421; *LatHar* 15 *marg* [2 r.], 303, 346; [W nocy Pan ieft poiman/ y v Káiphalzã nieuczciwie był czcon/ z tãd vroflã Iutrznia. *HerbOdpow Pp4 (Linde).*]

W połączeniach szeregowych (6): *PatKaz I* 16; *WróbŻółt* pp7; Ná tym mieyfcu przez długi czas/ ná godziny kościelne/ iutrznję/ nieźpor/ Tertię/ Sextę Nonę/ fychana bylá dziwna muzyká y śpiewanie chwalących Bogã *SkarŻyw* 179, 141; Stãd tedy od Apóstołfkich czãłow Kościelne godziny ná siedm części y czãłow rozdzielone/ powod y przyczynę fwã wzięły: iáko Iutrznia/ Prymã/ Tercyã/ Sextã/ Nonã/ Nieźpor/ y Kompletã. *LatHar* 302, 302; *WujNT* 439.

W charakterystycznych połączeniach: na jutrznią dzwonić, wsta(wa)ć (2) *wyprowadzić, zysć się.*

Wyrażenia: »jutrznia pułnocna« (1): *Prime/ Tertię/ Sextę/ Nonę/ Nieźpor/ iutrznję pułnocnã/ fpięwanim Pfalmow odprãwowały [klasztorne panienki]. SkarŻyw* 141.

peryfr. »jutrznia Bachusowa« = *orgia, bachanalìa* (1): *vyźrzyłz proftowłofã [cygankę]/ Z nieczyftã y fãmopãs rozpułzczonã kofã; Iákby dopiero przyłzłã z Iutrzniey Bãchułowej KlonWor* 6.

Zwrot: »jutrznią (od)śpiewac« (3): *RejFig Dd6v*; Iutrznie z kapłany y Kãnoniki fwymi śpiewał/ y drugdy ie wnocy budził/ fãm fygnując y dzwoniãc. *SkarŻyw* 412, 74.

Szereg: »nieźpor i jutrznia« (2): *PatKaz I* 3; *przebłogofłãwiona Pãnno [...]* nie málz tego nieźporu y iutrzniey/ gđzieby cię nie wyflawiano. *SkarKaz* 578b.

2. *Gwiazda* (2) : á ti roskofzne vcziniłz wyłzcie iutrzen iutrzenne y wieczorne [*exitus matutini et vespere delectabilis*]. *WróbŻółt* 64/9.

Przen: *O kościele wschodnim* (1) : Ninye ná zachodzye flońce fprãwyedliwofci włchodzi/ á ná włchodzye yutrznia onã/ ktora bylá fpãdlã/ nád gwyazdãmi ftolec fwoy poftãwiłã. *KromRozm III* O3v.